

Пэўныя цяжжасці выклікае ў дзяцей з парушэннем слыху вывучэнне марфалогіі беларускай мовы, і асабліва самастойных часцін мовы. Шляхам параўнання з рускамоўнымі варыянтамі вучні павінны засвоіць канчаткі назоўнікаў I скланення ў давальным і месным склонах адзіночнага ліку, выбар якіх, як вядома, залежыць ад тыпу асновы, і асабліва з асновай на задняязычныя г, к, х (напрыклад: **бел.** *кніга – кнізе, рука – руцэ, рэспубліка – рэспубліцы, муха – мусе; рус.* *книге, руке, республике, мухе*); II скланення ў родным і месным склонах (**бел.** *вечер – ветру, на ветры; рус.* *ветра, на ветру*); прыметнікаў і дзеясловаў (**бел.** *добры (-ае, -ья) – рус.* *добрый (-ое, -ье); бел.* *чытае, чытаюць, сядзіць, сідзяць – рус.* *читает, читают, сидит, сидят*); правільныя граматычныя формы лічэбнікаў і займеннікаў; нязменных і зменных форм дзеясловаў; службовых часцін мовы; адметнасці простага і складанага сказаў.

Пры развіцці ў дзяцей з парушэннем слыхаў навыкаў звязнага маўлення настаўніку належыць звярнуць увагу на выпрацоўку ўменняў слухаць і разумець сэнс тэкстаў розных жанраў беларускай літаратуры (апаবাদанняў, вершаў, паданняў, скарагаворак, загадак, пацешак, казак і інш.), адказваць на пастаўленыя пытанні і самім іх фармуляваць, рабіць пераказ больш аб'ёмных тэкстаў, выказаць сваю думку, меркаванне, ствараць уласнае выказванне і г. д.

Вывучэнне школьнікамі згаданых аспектаў беларускай мовы вядзецца з шырокім выкарыстаннем тэхналогій камунікатыўнай візуалізацыі, развіцця маўленча-мысліцельнай дзейнасці, калектыўнага спосабу навучання, узбуйнення дыдактычных адзінак і іншых разнастайных метадычных прыёмаў.

Такім чынам, у станаўленні дзіцяці з парушэннем слыху як грамадзяніна нашай краіны вялікую ролю адыгрывае вывучэнне сярод іншых прадметаў беларускай мовы, і асабліва яе фанетыкі, арфаэпіі, акцэнтацыі, арфаграфіі, лексікалогіі і граматыкі.

Спіс выкарыстаных крыніц

1. Сурдопедагогика : учебник для студ. высш. пед. учеб. заведений / И. Г. Багрова [и др.]; под ред. Е. Г. Речицкой. – М. : Гуманитар. изд. центр ВЛАДОС, 2004. – 655 с.

УДК 378.147

РЕАЛІЗАЦЫЯ КАМПЕТЭНТНАСНАГА ПАДЫХОДУ Ў ПРАЦЭСЕ ВЫКЛАДАННЯ ДЫСЦЫПЛІН МУЗЫЧНА-ЭСТЭТЫЧНАГА ЦЫКЛА НА ФАКУЛЬТЭЦЕ ПАЧАТКОВАЙ АДУКАЦЫІ

С. М. Пацкевіч, А. С. Бойка

УА «Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка»,
г. Мінск, Беларусь, e-mail: smpackevich@gmail.com, elena.st.boyko@gmail.com

У артыкуле разглядаецца сутнасць кампетэнтнаснага падыходу ў прафесійнай падрыхтоўцы спецыялістаў. Раскрываюцца

асаблівасці рэалізацыі кампетэнтнаснага падыходу ў працэсе выкладання дысцыплін музычна-эстэтычнага цыкла будучым настаўнікам пачатковых класаў.

Ключавыя словы: кампетэнцыя, кампетэнтнасны падыход, прафесійная дзейнасць.

У сучасных умовах існуе неабходнасць мадэрнізацыі вышэйшай адукацыі Рэспублікі Беларусь і ўключэння яе ў еўрапейскую сістэму адукацыі, што дазволіць аб'яднаць вопыт айчыннай адукацыі і лепшыя напрацоўкі замежных краін у гэтай галіне. У сувязі з гэтым узнікла патрэба падрыхтоўкі канкурэнтаздольнага спецыяліста, актыўнага, творчага, мабільнага, які мае магчымасць чуйна рэагаваць на інавацыйныя працэсы ў адукацыі і прафесійнай дзейнасці.

У якасці перспектывага напрамка падрыхтоўкі спецыялістаў, якія адказваюць гэтым патрабаванням, варта разглядаць кампетэнтнасны падыход як «систему требований к организации образовательного процесса и его управлению, обеспечивающую целостный характер профессиональной подготовки студентов в вузе, определение результатов образования в виде академических, профессиональных и социально-личностных компетенций, которые в совокупности гарантируют результативность решения задач разной степени сложности, в том числе в изменяющихся социально-экономических условиях» [1, с. 108]. Украненне кампетэнтнаснага падыходу актуальна як для вышэйшай прафесійнай адукацыі ў цэлым, так і для педагагічнай, у прыватнасці.

У адрозненне ад традыцыйнага падыходу, прыярытэтам якога з'яўляецца фарміраванне ведаў, уменняў і навыкаў, кампетэнтнасны падыход акцэнтуюе ўвагу на набыцці вопыту прафесійнай дзейнасці, уменні на практыцы рэалізаваць атрыманыя веды. Акрамя таго, фарміраванне педагагічнай кампетэнтнасці не заканчваецца з атрыманнем дыплама, а працягваецца на працягу ўсёй прафесійнай дзейнасці настаўніка.

Адукацыйны стандарт вышэйшай адукацыі вызначае паняцце кампетэнцыі як веды, уменні, вопыт і асабістыя якасці, неабходныя для вырашэння тэарэтычных і практычных задач, кампетэнтнасць – як выяўленую здольнасць прымяняць веды і ўменні.

Ва ўстановах вышэйшай адукацыі вядзецца актыўная работа па абнаўленню вучэбна-метадычнага забеспячэння адукацыйнага працэсу падрыхтоўкі будучых настаўнікаў: фарміруецца змест вучэбных праграм, удасканальваюцца вучэбна-метадычныя комплексы і кантрольна-ацэначныя сродкі. Шырока ўкараняецца метады праектаў як арганізацыя навучання, пры якім студэнты набываюць веды ў працэсе планавання і выканання практычных заданняў-праектаў.

Змест дысцыплін «Методыка выкладання музыкі з практыкумам», «Практыкум па вакальна-інструментальнай падрыхтоўцы», «Хор» носіць комплексны характар і арыентаваны не толькі на атрыманне ведаў, уменняў і навыкаў, але і на гатоўнасць выкарыстоўваць іх у прафесійнай дзейнасці. У працэсе навучання студэнты авалодваюць першапачатковымі навыкамі ігры на музычным інструменце, вакальна-харавымі навыкамі, тэарэтычнымі ведамі па тэорыі

і гісторыі музыкі, сістэматызаванымі ведамі ў галіне музычнай педагогікі і метадыкі выкладання вучэбнага прадмета «Музыка» ў агульнаадукацыйнай школе.

Выкарыстанне асобна-арыентаваных метадык дазваляе дыферэнцаваць змест і арганізацыю навучання, што спрыяе ўдасканаленню вучэбна-выхаваўчага працэсу. Пры правядзенні практычных заняткаў па дысцыпліне «Практыкум па вакальна-інструментальнай падрыхтоўцы» кожнаму са студэнтаў індывідуальна падбіраецца праграма для вывучэння, якая можа карэктавацца ў працэсе навучання ў залежнасці ад музычных здольнасцяў, наяўнасці музычнай падрыхтоўкі, асобных якасцяў студэнтаў.

На занятках па «Метадыцы выкладання музыкі з практыкумам» і факультатывых занятках па дысцыпліне «Хор» шырока выкарыстоўваюцца інтэрактыўныя метады навучання, заснаваныя на прынцыпах ўзаемадзеяння, актыўнасці навучэнцаў, апоры на групавы вопыт, абавязковай зваротнай сувязі. Ва ўмовах рэалізацыі кампетэнтнаснага падыходу студэнт засвойвае спосабы і прыёмы эфектыўнай працы, вынікам якой з'яўляецца сумесная творчасць выкладчыка і студэнта.

Праграмамі вучэбных дысцыплін эстэтычнага цыклу прадугледжаны гадзіны на самастойную працу студэнтаў, якая з'яўляецца важнейшай часткай навучальнага працэсу і неабходнай умовай развіцця педагагічнай кампетэнтнасці студэнтаў. Гарантыяй эфектыўнасці з'яўляецца ўстойлівая матывацыя студэнта, які ў працэсе самастойнай дзейнасці вызначае мэты і задачы, распрацоўвае алгарытм дзеянняў, аналізуе атрыманыя вынікі, робіць высновы.

Міжпрадметныя сувязі спрыяюць павышэнню эфектыўнасці навучання. Пры вывучэнні дысцыпліны МВМзП выкарыстоўваюцца навыкі аналізу музычна-выканальніцкага плана песні, вакальна-выканальніцкія навыкі, атрыманыя на факультатывых занятках «Практыкум па вакальна-інструментальнай падрыхтоўцы» і «Хор». Музыкальна-тэарэтычныя звесткі і музыкальна-слыхавы досвед у сваю чаргу дазваляюць павысіць агульны выканаўчы ўзровень навучальных харавых калектываў.

У рамках правядзення групавых практычных заняткаў па дысцыпліне «Метадыка выкладання музыкі з практыкумам» у будучых спецыялістаў фарміруюцца асноўныя практычныя ўменні і навыкі правядзення музыкальна-педагагічнай работы ў школе. Тэарэтычныя звесткі з галіны тэорыі і гісторыі музыкі разглядаюцца на прыкладах музыкальнага матэрыялу праграмы па вучэбным прадмеце «Музыка». У працэсе вывучэння факультатываў дысцыпліны «Хор» вялікая ўвага надаецца развучванню і выкананню школьна-песеннага рэпертуару.

Музычныя віктарыны, выкананне тэставых заданняў накіраваны на актывізацыю самастойнай працы студэнтаў. Творчыя заданні па прадмеце развіваюць кампетэнцыі, звязаныя з пошукам, захоўваннем, апрацоўкай, прадстаўленнем інфармацыі, гатоўнасць да самастойнай пазнавальнай работы. Гэта дазваляе казаць аб прафесійнай матывацыі студэнтаў і практыка-арыентаваным падыходзе да навучання, у працэсе якога акрамя прафесійных якасцяў фарміруецца патрэба ў пашырэнні далягляду і эрудыцыі будучага

спецыяліста. Кампетэнцыі асобаснага самаўдасканалення спрыяюць «не-прерывному самопознанию, развитию необходимых современному человеку личностных качеств, формированию психологической грамотности, культуры мышления и поведения» [2, с. 6].

Такім чынам, спецыфіка вывучэння дысцыплін музычна-эстэтычнага цыкла спрыяе фарміраванню ў студэнтаў факультэта пачатковай адукацыі шэрагу акадэмічных, прафесійных і сацыяльна-асобасных кампетэнцый.

Спіс выкарыстаных крыніц

1. Жук, О. Л. Педагогическая подготовка студентов : компетентностный подход / О. Л. Жук. – Минск : РИВШ, 2009. – 336 с.
2. Хуторской, А. В. Ключевые компетенции и образовательные стандарты / А. В. Хуторской // Интернет-журнал «Эйдос». – 2002. – 23 апреля. <http://eidos.ru/journal/2002/0423.htm>.

УДК 378.147

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ТЕХНОЛОГИИ РАЗВИТИЯ КРИТИЧЕСКОГО МЫШЛЕНИЯ В ПРЕПОДАВАНИИ ПСИХОЛОГИЧЕСКИХ ДИСЦИПЛИН

М. А. Хомчик

УО «Белорусский государственный педагогический университет имени Максима Танка», г. Минск, Беларусь

В статье анализируется опыт использования технологии развития критического мышления у студентов. Раскрывается специфика образовательной технологии развития критического мышления, рассматриваются разнообразные формы работы по данной технологии.

Ключевые слова: критическое мышление, технология, взаимодействие, вызов, осмысление, рефлексия.

Потребность общества и экономики в специалистах, обладающих не только глубокими знаниями, профессиональными навыками, но и определенными личностными качествами, стала основой изменений в системе образования. На наш взгляд, подготовить будущих учителей начальных классов для дальнейшей эффективной педагогической деятельности, научить их представлять и реализовывать стратегии достижения поставленных целей, осуществлять педагогическую рефлексию и заниматься саморазвитием можно путем формирования и развития критического мышления, которое является одним из важнейших элементов их профессиональной компетентности.

Критическое мышление есть мышление оценочное и рефлексивное, являющееся главным условием развития интеллектуального и творческого потенциала, позволяющего в дальнейшем продуцировать новое знание [1, с. 26]. Так, набор ключевых навыков, необходимых для критического мыш-